

GAIUS JULIUS CAESAR

ROOMAN DIKTAATTORIN
MONET KASVOT

TOIMITTANEET

MARIA JOKELA & JOONAS VANHALA

Gaudeamus

Copyright © 2025 Tekijät & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Pekka Krankka
Kartat: Hannu Linkola

Kannen kuvalähteet:

Etukansi: Vasemmalla alhaalla *Rooma*-tv-sarja (2005–2007), HBO; vasemmalla ylhäällä *Liber Chronicarum* (1493), The Library of Congress; keskellä Caesar-patsas Vatikaanin museo, Joonas Vanhala; oikealla ylhäällä João do Cró: *Livro do Armeiro-mor* (1956). Lissabon: Academia Portuguesa da História. Litogr. Nacional, Wikimedia Commons; oikealla alhaalla Clara Grosch: *Julius Cäsar* (1892), Wikimedia Commons

Etulieve: Raimond Spekking, CC BY-SA 4.0, Wikimedia Commons, tekijöiden kuvat Antti Tarponen

Takakansi: Andrea Mantegna: *The Triumphs of Caesar IX: Julius Caesar* (n. 1488), Royal Collection, Hampton Court Palace, Wikimedia Commons

Takasisäkannen maalaus: Vincenzo Camuccini: *La morte di Cesare* (1804–1805), Wikimedia Commons, Rlbberlin

KL 91.17 • UDK 931/939

ISBN 978-952-345-321-0

Painopaikka: Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2025

SISÄLLYS

Johdanto	7
<i>Maria Jokela & Joonas Vanhala</i>	
Keskeisiä antiikin henkilöitä kirjassa	19
Sanasto	22
I CAESARIN ELÄMÄ	
1 Caesarin nousu yksinvaltiaaksi	27
<i>Jasmin Lukkari & Kaj Sandberg</i>	
2 Caesarin tie papista jumalaksi	49
<i>Jyri Vaahtera</i>	
3 Huhujen ja herjausten Caesar	71
<i>Joonas Vanhala</i>	
4 Caesar ja Kleopatra	87
<i>Jaakkojuhani Peltonen</i>	
5 Sairastiko Caesar epilepsia?	106
<i>Marke Ahonen</i>	
II CAESARIN KIRJOITUKSET JA PROPAGANDA	
6 Caesar kirjailijana, kieliasiantuntijana ja kielenkäytön mallina	127
<i>Jaana Vaahtera</i>	
7 Caesarin kirjeenvaihto ja roomalainen kirjekulttuuri	145
<i>Veli-Matti Rissanen</i>	

8	Caesarin teosten propaganda	162
	<i>Antti Lampinen</i>	
9	Caesarin sotataito	185
	<i>Antti Ijäs</i>	
10	Caesar roomalaisissa rahoissa	205
	<i>Anna-Maria Wilskman</i>	
11	Caesarin ja muiden diktaattorien meritaistelunäytökset	221
	<i>Maria Jokela</i>	

III CAESARIN MERKITYS ANTIIKIN JÄLKEEN

12	Caesar Shakespearen ajan englantilaisessa draamassa	241
	<i>Niko Suominen</i>	
13	Caesar poliittisena esikuvana 1700-luvulta 2000-luvulle	258
	<i>Elina Pyy</i>	
14	Asterix-sarjakuvien Caesar	277
	<i>Mirka Ulanto, Maria Jokela & Joonas Vanhala</i>	
15	Suomenkielinen Caesar	302
	<i>Minna Seppänen</i>	

Epilogi: Caesarin vaikutus kautta aikojen	320
	<i>Maria Jokela & Joonas Vanhala</i>

Kiitokset	324
Viitteet	326
Lähteet ja kirjallisuus	351
Kuvalähteet	384
Hakemisto	386
Kirjoittajat	392